

Härnösands kommun
Samhällsförvaltningen
871 80 Härnösand

Yttrande över detaljplaneförslag för Västra Saltvik etapp 2, dnr: SAM-2018-1296

Härnösands Naturskyddsförening motsätter sig ytterligare exploatering av Bondsjöskogen och avstyrker därför planförslaget. Planförslaget innebär försämrade förutsättningar för friluftslivet och utarmad biologisk mångfald. Det är inte så vi i Naturskyddsföreningen vill se den framtida utvecklingen i kommunen.

I vårt yttrande över den nu antagna översiktsplanen avstyrkte vi en exploatering som omfattas av en del av det nu aktuella planförslaget. Vi anser att det är mycket viktigt att slå vakt om bevarandet av de tätortsnära skogarna både ur friluftslivssynpunkt och för att bevara den biologiska mångfalden. Det handlar inte bara om att naturmark tas i anspråk utan även om att området fragmenteras.

Bondsjöskogen kan idag betraktas som ett strövområde där man under flera timmar kan ströva omkring utan att behöva använda samma partier och slingor/motionsspår mer än en gång. Genom fragmenteringen reduceras områdets värde och funktion till att bli två promenadområden med störande buller och ljusföroreningar som försämrar naturupplevelsen. På samma sätt förhåller det med ett områdes biologiska värde. Olika växter och djur ställer olika krav på områdesstorlek men generellt sett är det gynnsamt för den biologiska mångfalden ju större naturområdet är och att fler nischer får plats i samma område. Detta berikar och utvecklar den biologiska mångfalden.

Vid sidan av klimatkriser betraktas förlusten av biologisk mångfald som det största globala miljöproblemet idag. I Europa anses ca 60 procent av minskningen orsakas av förlusten av livsmiljöer. En fortsatt exploatering av viktiga naturområden är därför långsiktigt ohållbart. Även om artutrotningen är ett globalt problem så står lösningarna ofta att finna på lokal nivå. Två exempel belyser detta. I området fanns innan avverkningen spillkråka och järpe. Spillkråkan har haft sina födosöks- och kanske även häckningsområden inom det nu ödelagda området. I de rötade granarna som nu är avverade fanns dess födopotential och spillkråkan med flera arter kommer nu att få svårare att hitta föda i framtiden. Järpens livsmiljöer har försvunnit genom dels avverkning av naturvårdaträd och lövträd samt att markskiktet fått svåra körsador. Dessutom har området blivit markdränerat till följd av spårbildning som orsakats av en mycket ovarsam skogsavverkning. Båda arterna har idag en negativ utveckling och biotoper av det slag som nu förstörts avverkas tyvärr dagligen vilket har gjort att båden spillkråka och Järpe sedan 2015 blivit rödlistade. Båda arterna är flaggskeppsarter för naturskogar och sedan 2020 års artlista med beteckningen NTarter (nära hotade). Om den här typen av skogsbruk får fortsätta kommer de så småningom att dö ut.

Fragmenteringen bygger upp en utdöendeskuld som innebär att ett område med tiden ofrånkomligt kommer att hysa färre arter. Den artrikedom som en gång fanns utarmas då området inte förmår att härbärgera arterna. Låg genetisk diversitet, födobrist och förhöjd sjukdomsrisk ger långsiktiga konsekvenser som leder till artutrotning. Det måste vara ett kommunalt intresse att inte bygga upp en artdöendeskuld som på sikt måste betalas.

Nils Lidman var en föregångsman och tidig förkämpe för biologisk mångfald. Han var programledare för ett naturprogram på TV på 60- och 70-talet och var beredd att ta ett personligt ansvar för att hindra artutrotningen. Han sade vi ett tillfälle att "när den sista huvudlusen hotas ska den få ett reservat under min hatt". Han insåg att det krävs uppoffringar att värna biodiversiteten och att även en liten lus är en del av den biologiska mångfalden. Hans motto och insikt bör genomsyra hela den kommunala verksamheten och det kommunala miljöarbetet.

Vi ser den fysiska planeringsprocessen i det här fallet som ett avskräckande exempel. Innan detaljplaneprocessen kommit igång har området avverkats utan att några somhels naturhänsyn tagits och avvikelser från FSC-certifieringen är systematiska. Avverkningen liknar mer en markberedning inför exploatering än en skogsbruksåtgärd, detta i en tätortsnära skog, vid ett motionsspårområde och ett stenkast från villaområden och skolbarns utflyktsområden. Även om översiktsplanen anger att det är ett verksamhetsområde kan inte mark tas i anspråk för nytt ändamål utan att en detaljplan upprättats. Om den här planen är ett avskräckande exempel vill vi lyfta fram planarbetet för Västra Saltvik etapp 1 som ett föredöme. När detaljplanen upprättades genomfördes först en bra naturvärdesinventering. Resultatet av den påverkade sedan planens utformning genom att ett skogsområde undantogs från exploatering för att skydda livsmiljön för grodor¹. Det är så vi vill att planarbetet ska gå till. Uppenbarligen finns både vilja och kunskaper inom förvaltningen för att bedriva ett kvalificerat planarbete och det är därför beklagligt när den ambitionen inte tas tillvara.

Härnösand den 13 december 2022
För Härnösands Naturskyddsförening
Örjan Asplund (ordförande)
e-post: nfharnosand@gmail.com

¹ Naturområdet förstördes under våren och sommaren som livsmiljö för de grodor som skulle skyddas. Det skedde på grund av ett oansvarigt skogsbruk och inte på grund av brister i detaljplaneprocessen. Förstörelsen är ett miljöbrott och Naturskyddsföreningen kommer därför att göra en polisanmälan med stöd av miljöbalken 29 kap 2b§.